

Lipno slaví 60 let existence!

ZE ŽIVOTA MNÍKA JEDNOVOUSÉHO

Jak to bylo s mníky na Lipně (3)

Mník jednovousý je odedávna jediným sladkovodním rybím druhem z čeledi ryb treskovitých (mořských ryb) s jedním vousem na spodní čelisti. Víme, že mník ve sladké vodě téměř celé severní polokoule **preferuje** prostředí s nízkou teplotou a dostatkem kyslíku.

text: Jiří Vostradovský foto: autor a jeho archiv

Možnost lovit takové mníky, jaké jsme viděli na snímcích v přechozích dílech, by jistě neodmítl snad žádný rybář. Podmínkou by ovšem musela být jejich prokázaná početnější přítomnost a legislativa umožňující lovit tyto zajímavé ryby v zimním období i pod zamrzlou hladinou.

Za každou podmínkou je ovšem skryto mnoho dalších pověstných – kdyby

Je nutné přiznat, že se v průběhu šedesáti let podmínky pro přežívání mníků v tocích i v dalších ÚN (nejen na Lipně) změnily. Eutrofizace údolních nádrží, následný vývoj rybích obsádek včetně té lipenské způsobilo, že jejich výskyt a početnost obecně poklesly natolik, že by se vypracování zvláštního, obecně platného režimu jen pro jejich lov nevyplatilo. Přestože byl umělý výtěr a odchov plůdku zvládnutý, podmínky ve volných vodách se pro mníka velmi změnily. Aby mělo jeho vysazování nějaký význam i dnes, muselo by probíhat především tam, kde to současné poměry této rybě dlouhodobě umožňují. Vhodnost prostředí nejlépe prokazuje (týká se zejména toků) dosavadní, třeba minimální přítomnost mníků prokázaná úlovky udicí, popřípadě i jinými způsoby lovu. S tím souvisí skutečnost, že v době, kdy mníci berou nejochotněji, lov už končí a komplikovaná

je také legislativní podpora lovu ryb v tomto čase. To znamená, že přesvědčit se o přítomnosti mníků není nikdy snadné. Mník se dnes vysazuje spíše z pohledu jeho ochrany – zachování druhu nebo v důvěře v jeho budoucí prosperitu. Už se nekalkuluje jen s perspektivou podstatného navýšení úlovků, i když evidované úlovky (v jakékoliv výši) mohou přítomnost a dokonce i úspěšnost vysazování prokázat. Je nutné také podotknout, že dnes už žádné naše údolní nádrže nároky na vhodné prostředí pro mníka nesplňují. To platí zejména ve vztahu k možnostem jeho přímého plošného vysazování. Poměry v ÚN nelze přirozeně přirovnávat k těm, které tyto ryby nacházejí například v některých přírodních, chladných a čistých alpských jezerech Rakouska, Švýcarska, popřípadě i ve velkém Ženevském jezeru. Příznivější podmínky mníci u nás mohou najít především na přítocích do vhodných ÚN, kde se mohou setkat s přátelštějším prostředím. Navíc tam mají možnost do horní části nádrže poproudovou migrací splavat a do přítoku se také naopak vrátit. Dosáhnout početnosti, která byla v prvních asi pěti letech trvání Lipna, se, bohužel, už nepodaří nejen na Lipně, ale ani v jiných, třeba nejnovějších nádržích. Mníka (především díky vysazování) je možné dnes sice náhodně ulovit i v horní části některé ÚN, ale to k vytvoření podobné populace nestačí. V raném období Lipna to prostě bylo

jiné. O tom, co vše na Lipně probíhalo a vedlo k vyšší početnosti a dosahovaným délkám mníků, jsme už popsali v předchozích dvou číslech časopisu. Uvedli jsme jejich početnou přítomnost a také lov udicí. Rybáři chytali nejprve ve vývaru pod hrází – v souvislosti s ukončením možnosti protiproudové migrace řekou. Posléze se přítomnost mníků (z původní říční populace) a jejich potomků projevila v samotné nádrži, zejména při podzimních, zimních a časně jarních síťových lovech profesních rybářů.

Vraťme se k mníkům v začátcích existence nádrže

Byly vyvíjeny snahy mníky také lovit vhodnými sportovními způsoby i ze zamrzlé hladiny nádrže. Zajímavé informace uvedené v denním tisku o zvláštním životním cyklu této ryby a její přítomnosti v obsádce (i potažmo v prodejnách, rybárnách) vyvolaly zájem i televize. Ostravské studio ČST s režisérem Františkem Mudrou se po vzájemné domluvě rozhodlo natočit film. Jmenoval se Tajemství Lipna. Byl odvysíláný hned po večerních zprávách a očekával se velký zájem rybářské i nerybářské veřejnosti. Předpokládalo se totiž, že půjde o nějaké drama z pohraničí, z tehdy i na Lipně přísně střežené státní hranice s kapitalistickým Rakouskem – na suchu i na vodě... Ve skutečnosti však diváci nakonec shlédli dokument o tom, ja-